

(המשך מעמוד 8)

הקטן של שופט השלום מגורייכהן, ניתנה עתה ליוג'ר ההודמנות להרהר בכל מעשיו במשטרה המנדט ובמשטרת ישראל. במשך ארבע ישיבות ארוכות גולל עורך-הדין שמואל תמיר את הוכחותיו. סרקליטו של זינגר, עורך-הדין החתיק יעקב הניגמן, כמ' עס ולא השתתף בחקירה. הוא לא חקר אמילו בשאלה אחת את העד הראשי, התובע זאב שטיינברג, הסתפק בכמה מילות-סיכום בלי תימשכעויות.

התוצאה היתה ברורה מאליה, הנחילה נצי' חון מוסרי עצום לזינג'ר, אשר פוטר מהמשטרה לאחר שהושמע באכזריות בפי דוברי סהר ועמוס ב'גוריון. כשהודיע מגורייכהן על החלטתו לשחרר את הקצין זינגר בערבות של 500 ל"י, לא נמצאו ערבים באולם.

"אני מוכנה לתת ערבות", בקע קול דקיק מהספסל האחרון. בחורה צעירה, אשר ישבה בחברתו של רמ"ח אפרים הופשטר, צעדה כמה צעדים קדימה. לשאלת השופט, מה מקצועה, הסבירה ברצון וללא היסוס: "אני באת'כוח התביעה הכללית".

השופט נדהם. הוא נעץ מבט חודר ב' צורכת-הדין בלה פלו, העיר בקול רם: "זה מעיד על זלזול בבית-המשפט. בית-המשפט אינו רואה בעין יפה, כשהתביעה הכללית משחררת עצורים בערבות".

היתה זו הערה חריפה מאד, מאחר ש' התובע בתיקו של זינג'ר בבית-המשפט ה'

עציר זינג'ר

מחוזי יהיה יעקוב בראור, פרקליט המחוז. העובדה, שאחת מעוזרותיו רצתה לשחרר בערבות את הנאשם בשבועת שקר, העידה כי עקרון החיפוי על סקידו ממשלה בכירים, שנמצאו חייבים בדינם, נשאר עקרון קדוש בצמרת השלטון.

נוער

חלוצים בכפיות

כ־20 נערים, בחולצה הכחולה של השור' מר הצעיר, צעדו ברחוב יהודה הלוי בתל' אביב. פוטר אחד בלבד הכריל אותם מחברי תנועת-נוער רגילים: הם חבשו כפיות ל ראשם. למחרת פירסם עשריב צילום של ה' קבוצה הבלתי-רגילה, הסביר כי אלה הם בני-נוער מהכפר טייבה במשולש; עתון אחר הגדירם כ"נוער ערבי חלוצי".

כתבי העתונים לא ראינו את הנערים עצ' מם, כי לא ידעו ערבות. אולם אילו ניגשו אל הצועדים, היו שומעים, בעברית צחה, כי אלה הם חברי תנועת הנוער הערבי החלוצי בישראל, שהתכוננו לקראת הצעדה.

מספר מחמוד יונס, 25, בן כפר ערה ב' משולש הצפוני וחבר מוכירות התנועה, מדוע צירסו את הכפיה לתלבושת הרשמית של השומר הצעיר: "היישוב הערבי בארץ ה' רגל למחשבה שכל ערבי הוא אויב. רצינו להציג בסניו ערבי רגיל, המשתלב בחיי ה' ארץ. אבל מאחר וערבי רגיל אינו נבדל כחיצינותו מיהודי רגיל, החלטנו לחבוש כפיה"

בתנועה מאורגנים כמה מאות צעירים ער' ביים ברחבי הארץ, ועיקר כוחה ביציאת חב' ריה למשקי הקיבוץ הארצי. שם הם עובדים הכשרה מקצועית, לומדים להכיר מקרוב את ההתי העברי.

גם הם רוצים להכיר. בהיותם בקי' בוצים, שמעו הנערים הערבים את חבריהם העברים מתגאים על השתתפותם בצעדה ה' אחרונה. השנה, עם התקרב מועד הצעדה הרביעית, ביקשה מוכירות התנועה להרשות גם לחבריה להשתתף.

הנימוקים בעד תשובה חיובית היו רבים: צילומי נוער ערבי צועד ורוקד יחפו במידת מה על המרירות של בני המיעוטים, שאינם מראים נטיה רבה להשתתף בתגיות העשור. "יתכן שרצו לנצל אותנו לצרכי תעמולה," הודה לטיף דורי, עולה עירק ואיש המחלקה הערבית של מפ"ם, "אבל לנו היה חשוב מאד שהצעירים ישתתפו בצעדה." בפגיתם למטה הצעדה ציינו חברי התנועה הערבים כי גם הם רוצים להכיר את ארצם.

עם התקבל התשובה החיובית, החלה ה' הרשמה. כ־50 איש הציעו את עצמם; נבחרו מתוכם 21 צועדים, מהם עשרה הנמצאים בהכשרה מקצועית בקיבוץ געש של השומר הצעיר. יומיים לפני התחלת הצעדה התכנסו שם כל אנשי הקבוצה, לאימונים ולהתארגנות.

חריד שד' נער ברואי. כאשר הגיעו חובשי הכפיות למקום הריכוז של הצועדים האורחיים, נתקבלו בקרירות מסוימת עלידי יתר הקבוצות. למחרת השתפרו היחסים. ה' צעירים הערביים צעדו ליד נהגי אגד, זו ושלב, התחרו אתם על המקום הראשון.

בין הצועדים התבלט נער קטן, שהחויק שכאבה (חליל רועים ערבי) בין שיניו וניסה לתאם את מנגינת השיר יא זלמון. יא זל' חון * למיקצב של שיר-לכת. עבראללה, בדואי בן 18 משבט אל-עזאלין שליד נצרת, הסתבך במנגינה העירונית, לקול צחוקם של חבריו. עבראללה עובד במשק שריד. במועדון ה' תנועה שמע על הקבוצה הערבית המתארגנת לצעדה, ביקש להצטרף. כאשר התקבל, סירב אביו להרשות לו לצאת למיבצע המשונה. "השתגעתי?" שאל אותו, "מה אתה צריך לע' זוב את הבית בשביל לכתת את רגליך בהרים?"

בתום הצעדה הספיקה האווירה הקרירה להתחמם. יתר הצועדים חדלו להתחשב ב' כפיות שעל הראש, שמו יותר לב לרגליים בועלים המסומרות. כאשר הסתיימה הצעדה, תפסו רגליהם של בעלי הכפיות את המקום השלישי בין קבוצות הצועדים האזרחיים. "הלאחי שיתנו לנו להשתתף בכל דבר ב' חיי המדינה כמו שנתנו לנו בצעדה," סיכם מחמוד יונס, "או יהיה הרבה יותר טוב."

דרכי אדם

תנואי רזי' ורחובות

עמוס שושן, בלונדי, גבתיקומה ומלא מרץ, גמר בהצטיינות את בית-הספר למשפט וכל' כלה בתל-אביב. בשעות הפנאי מעבודתו כפקיד בבנק לאומי ברחובות, שימש ככתב הארץ ברחובות, הספיק להתחבב על כל מכריו, הגיע למקורות האינפורמציה המוס' מכים ביותר בעיר.

בשעת אחת מחקריותיו, גילה שושן בן ה־25 מעילה כספית גדולה, שנעשתה על-ידי אחד ממנהלי קופת חולים עממית בעיר. עמוס לא היסט: ברגע בו חידא את אמיתות חקירתו, פירסם אותה בידיעה קטנה בעיתונו. תוך ימים מעטים גרמה הידיעה הקטנה סערה גדולה ברחובות. ידידיו של המועל באו אל עמוס לבנו, טענו כי המועל הוא חולה-לב אשר הפירסום יכל להזיק לחייו. עמוס נדרש על-ידם לפרסם הכחשה. אך בהיותו בטוח בכוונות העובדות שפירסם, סירב בכל תוקף. גם המשטרה נגדה לחת'ר היועץ המשפטי הגיש תביעה נגד האישי.

המועד מת. שבוע לאחר הפירסום דרשה גם מערכת הארץ מהכתב הורזו לפרסם הכ' חשה. עמוס סבר כי הסיבה היתה, שהמועל היה חבר חתיק ומסור של המפלגה הפרוג' רסיבית ברחובות. ועל כל דרש העיתון, אשר עורכו הוא ח"כ פרוגרסיבי, הכחשה ברורה מכתבו.

עמוס סירב. אך לאחר שבוע פירסם הארץ מכתב הכחשה, בחתימת אחד מידידי המועל. הכתב המבוזה רתח מכעס. בינתיים כתב המועל עצמו מכתב ליועץ המשפטי, ביקש לבטל את התביעה המשפטית (המשך בעמוד 8)

* שיר ערבי מסורתי, המתריע: "המדוכ' אים, חסדאיים, שטוננסם לא יעמוד לנצח."

לקראת "כנס דור המרד" המתקיים השבוע, עם מלאת 10 שנים לסיום מלחמתם של אצ"ל ולח"י בשלטון הבריטי שתרמה תרומה מכרעת לחיסול המנדט ולהקמתה של מדינת ישראל, הציג "העולם הזה" עשר שאל'ות למפקד הראשי האחרון של הארגון הצבאי הלאומי. להלן השאל'ות ותשובותיו המלאות של מר מנחם בגין, הסוקרות את התפתחות המחותר. מלחמתה ומקומה בהיסטוריה.

מנחם בגין על:

כיצד היה אדוני מגדיר את תרומתם של ארבעה אישים — זאב ז'בוטינסקי, דוד ריאל, אברהם שטרן ואדוני עצמו — לנורד?

זאב ז'בוטינסקי הוא אבי המרד. הוא הקים את דור הלוחמים. כל לוחם הוא חיל. אבל לא כל חיל הוא לוחם. החייל נקרא אל הרגל ואל הקרב. הלוחם מניף את הרגל והולך אל הקרב ואל הסבל ואל הכלא ואל הגדרום.

ז'בוטינסקי חניך את דור המורדים. הוא עשה זאת בכל מכשירי הבטוי האדירים בהם נתברך. אך מעל לכל, הוא חניך בדוגמתו האישית. פרשת חיי היא שירת-מרד אחת גדולה. מהקמת הגודים העברים, במלחמת העולם הראשונה ועד אמציו לצבא עברי במלחמת העולם השניה; מימי מלחמתו על רעיון המדינה העברית בימינו ועד תביעתו לפני המוני של יהודי אירופה; מימי הגנת ירושלים ומאסרו בכך ועד נעילת שערי הארץ בפניו; מימי הקמת בית"ר ועד מתן ההוראה, בחתימת-הסתר "מנדלסון", להפר את ההבלגה — משחר נעוריו ועד יומו האחרון עלי אדמות היה זאב ז'בוטינסקי לוחם ומורד. ממנו למדנו את תורת ההתקוממות נגד המציאות, כדי לשנותה.

ישנם ריאליסטים, השואלים: מה זה שיר? מה השפעתו על המציאות? יכולני לומר, על-פי הנסיון, כי הבית הבא בשירו של זאב ז'בוטינסקי: על כל מעצור ומיצר / אם תעל או תרד / בלהב המרד / שא אש להצית, אין דבר אשר הושר כפי אלפים, במולדת ובתפוצות, יצר מציאות — משלמה בן-יוסף ועד דב גרונר, ועד בכלל.

לו ז'בוטינסקי היה מוסף לחיות, הוא עצמו היה מתייצב בראש המרד, אין בכך שום ספק. וזכרנו: בשנת 1939, על סף מלחמת העולם השניה, קרא באזני טיוטה על פניה אל הנוער היהודי, שהחלה במלים הבאות: "נוכחנו לדעת, כי אין דרך אחרת לשחרר את ארצנו אלא בחרב... וידוע כי לאחר פרוץ המלחמה הכין ז'בוטינסקי קהי"תכנית בשביל הארגון הצבאי הלאומי לכיבוש העיר העתיקה ולהכרזת מדינה עברית. באחת: המרד הוא פרי רוחו של ז'בוטינסקי. המרד וז'בוטינסקי חד' הוא.

דוד ריאל, מפקדו הראשי של הארגון הצבאי הלאומי, עליו אמר ז'בוטינסקי: "היכיתי לו חמש-עשרה שנה", עשה, למען המרד, את מעש המפנה. הוא הפעיל, בימי המאורעות של 1936/9, את הנשק העברי לא עוד להתגוננות מקומית, כפוייה, אלא להתקפה יומיה על האויב. היום נראה הדבר כמעט מובן מאליו, שאין צורך ואין חובה ואף אסור להמתין עד בוא האויב לתוך ביתך, כדי לשחוט אותך ואת בני עמך, אבל בימים ההם היה זה מעבר מהסכני ממש. ממנו מוביל קו ישיר להתקפותינו היוזמות על מרכזי-הכוח של השלטון הבריטי.

דוד ריאל גם הקים דור מפקדים וחיללים מצוינים. הוא למד, ימים כלילות, את אמנות המלחמה, וידעה על בוריה. ואת אשר למד ורכש בכוחות עצמו, הנחיל לאחרים. טובי מפקדי האצ"ל בתקופת המרד, מיעקב מרידור, שקיבל את הפיקוד אחרי נפול דויד, ועד ירוחם לבני, קצין המיבצעים של האצ"ל, עד מאסרו בשנת 1946, היו תלמידיו של דוד ריאל. אחרים היו תלמידיו תלמידיו.

בעוד אשר לא זכיתי להיפגש פנים אל פנים עם דוד ריאל, הכרתי היטב את אברהם יאיר. בשנים שקדמו למלחמת-העולם השניה, היו לנו פגישות רבות ושיות ממושכות.

הוא עשה עלי רושם עז ביותר. יאיר היה אי' שיות גדולה. כמדיה שידוע לי, הוא היה, עד הפילוג, האיש השני בפיקוד האצ"ל, אחרי דויד. פרי מא' מציו הישירים היה הקורס הצבאי בפולין, בו למדו דרכי-לחימה עשרות מדר'כים מן הארץ. מקורס זה יצאו טובי המפקדים, הלוחמים והחבלנים הן של אצ"ל והן של לח"י.

על שירו הנפלא של יאיר "חיללים אלמונים" אמר ז'בוטינסקי: מספיק לו לאדם לכתוב שיר כזה, כדי שיקנה לעצמו זכות בלי-תמחה. גם על שיר זה חונכו הנורדים וחושל אופים.

יאיר תרם תרומה רעיונית רבה למרד. אמנם, אין זה נכון כי הפילוג הטראגי בין ריאל ובין יאיר חל על רקע ההכרזה על שביתת-נשק חולפת עם השלטון הבריטי, מיד עם פרוץ מלחמת-העולם השניה. לי נמסר — לא הייתי אז בארץ — כי גם יאיר הסכים להכרזה זו. אבל לאחר הפילוג קרא יאיר לא

זאב ז'בוטינסקי